

OBJEKTI ZA SMJEŠTAJ OVACA

HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU

SADRŽAJ

Uvod.....	3
Kapacitet objekta	4
Odabir lokacije.....	4
Mikroklimatski uvjeti u gradnji objekta	4
Tehničko-tehnološki uvjeti u gradnji ovčarnika	5
Izgradnja ovčarnika	5
Oprema u ovčarniku	9

DAMIR MATEJAŠ, dipl. inž. agr.

TOMISLAV KOTURIĆ, dipl. inž. agr.

OBJEKTI ZA SMJEŠTAJ OVACA

Izdavač: HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU SAVJETODAVNU SLUŽBU
Kačićeva 9/III, 10 000 Zagreb
Telefon: ++385 1 4882 700
Fax: ++385 1 4882 701
e-mail: hzpss@hzpss.hr
<http://www.hzpss.hr>

Glavni urednik: dr. sc. Ivan Katalinić

Tehnički urednik: Zdravko Tušek • Tisak: FiLeDaTa • Tiskano u 1000 primjeraka

• Zagreb, 2004 •

OBJEKTI ZA SMJEŠTAJ OVACA

Uvod

Ovca je skromna životinja, prilagodljiva, ali osjetljiva na neadekvatne uvjete smještaja u zatvorenom prostoru:

- ovce vrlo teško podnose vlažan zrak, a upravo je takav zrak često u objektima koji su prenatrpani, loše izolirani i bez odgovarajuće ventilacije;
- dnevne promjene temperature veće od 10 °C izazivaju smrtnost janjadi kao i pad temperature ispod 0 °C;
- visoka temperatura s visokom vlažnosti zraka u objektu stvara odličnu podlogu za razvoj mikroorganizama, samim tim i za razvoj brojnih bolesti;
- loše ventiliran zrak u objektu sadrži mnogo štetnih plinova (amonijak, metan, sumporovodik, ugljični monoksid) koji nepovoljno djeluju na životinje;
- vlažna stelja dobra je podloga za razne bolesti, a naročito za bolesti papaka i vimena;
- neodgovarajuća oprema za hranidbu, koja omogućava rasipanje hrane, također stvara loše uvjete u objektu.

Ovaj pregled nedostataka omogućava nam da definiramo pojave koje treba eliminirati iz objekta te da definiramo smjernice za izgradnju objekta s optimalnim uvjetima.

Pri izgradnji objekta treba voditi računa: o kapacitetu objekta, njegovoj lokaciji, mikroklimatskim uvjetima i tehničko-tehnološkim uvjetima u gradnji objekta.

1. KAPACITET OBJEKTA

Kapacitet ovisi o broju ovaca koji želimo koji želimo u njemu uzgajati, a određuje se prema broju ovaca majki s pratećim brojem životinja (janjad, zalučena janjad i ovnovi).

2. ODABIR LOKACIJE

Pri odabiru lokacije treba voditi računa o ovome:

- da su blizu površina za proizvodnju hrane;
- da je suho i ocjedito mjesto;
- da je lokalitet zaštićen od dominantnih vjetrova i da su niz vjetar, zaštićena naselja i gospodarstva;
- da je omogućeno lako dovoženje hrane i odvoženje stajnjaka;
- da je najmanje 100 m udaljeni od izvora buke, prometnica, neugodnih mirisa i otpadnih voda;
- da je u blizini stan vlasnika radi lakšeg nadgledanja, a pogotovo u vrijeme janjenja, kad je potreban stalni nadzor;
- da je u blizini priključak za vodu (izvor ili bunar) i priključak na električnu energiju;
- da je omogućen lak i siguran izlazak ovaca na pašu;
- da oko objekta ima dovoljno prostora za izgradnju ispusta i objekata za spremanje hrane;
- da je zemljište pogodno za izgradnju objekata u tehničkotehnološkom smislu.

3. MIKROKLIMATSKI UVJETI U GRADNJI OBJEKTA

Pri izgradnji objekta treba zadovoljiti slijedeće mikroklimatske uvjete u ovčarniku:

- optimalna temperatura od 6 °C do 18 °C;

- minimalna temperatura 6 °C;
- maksimalna temperatura 27 °C;
- vlažnost zraka 75 %;
- dopušteni sadržaj ugljičnog dioksida u litri zraka do 0,035 %, ugljičnog monoksida do 0,003 %, a sumporovodika do 0,002 %;
- u objektu se mora osigurati dovoljno svježeg zraka, sa zaštitom od prodora hladnog zraka, i to zimi najmanje 30 m³ na sat po grlu, a ljeti i do 120 m³ zraka na sat po grlu;
- u objektu treba osigurati svijetlo preko prozora i to najmanje veličine 1/20 podne površine, a noću je potrebno najmanje 60 luksa po m².

4. TEHNIČKO-TEHNOLOŠKI UVJETI U GRADNJI OVČARNIKA

Pod tehničko-tehnološkim uvjetima podrazumijevamo dimenzije prostora potrebne za pravilan smještaj ovaca, hranidbu ovaca, odgoj podmlatka i nesmetan rad uzgajivača u ovčarniku.

Pri izgradnji ovčarnika treba zadovoljiti sljedeće tehničko-tehnološke uvjete:

- potrebna korisna površina po jednoj ovci jest 1,5 m² (1,2 m² za odraslu ovcu, 0,15 m² za janje i 0,15 m² za janje izdvojeno u boksu);
- površina jasala po grlu jest 0,15 m²;
- dužina jasala po grlu jest 30 cm;
- zapremina ovčarnika po grlu jest 7,5 m³;
- površina prozora po grlu jest 0,10 m²;
- površina ispusta po grlu jest 1,5 m²;
- površina ventilacijskog otvora po grlu jest 0,01 m².

5. IZGRADNJA OVČARNIKA

U ovom slučaju naveli smo primjer objekta kapaciteta 100 ovaca, osnovno stado, tri ovna, 20 šilježica za obnovu stada te 150 do 170 janjadi u jednom janjenju.

Osnovna proizvodnja jest proizvodnja janječeg mesa.

Staja je građena od drveta, pokrov može biti crijep ili gutanit ploče.

Veličina objekta jest 14 x 20 m. Visina od poda do stropa jest 3 m. Na tavanu se nalazi prostor za sijeno, kapaciteta oko 1200 bala.

Visina staje od poda do sljemena krova jest 6,5 m.

Pod je staje zemljani, od nabijene ilovače u debljini 20 cm, u blagom padu prema zidovima.

Ako se objekt gradi na vodonepropusnom tlu, ispod sloja ilovače potreno je ugraditi sloj šljunka debljine 20 cm.

Prostirka je od slame, odnosno provodi se sustav držanja na dubokoj stelji. Dnevno je po ovci potrebno osigurati 0,25 kg slame. Staja se čisti jednom godišnje, u jesen ili proljeće, kad ovce više ne borave u njoj.

Kroz sredinu staje prolazi hranidbeni hodnik, širine 2 m.

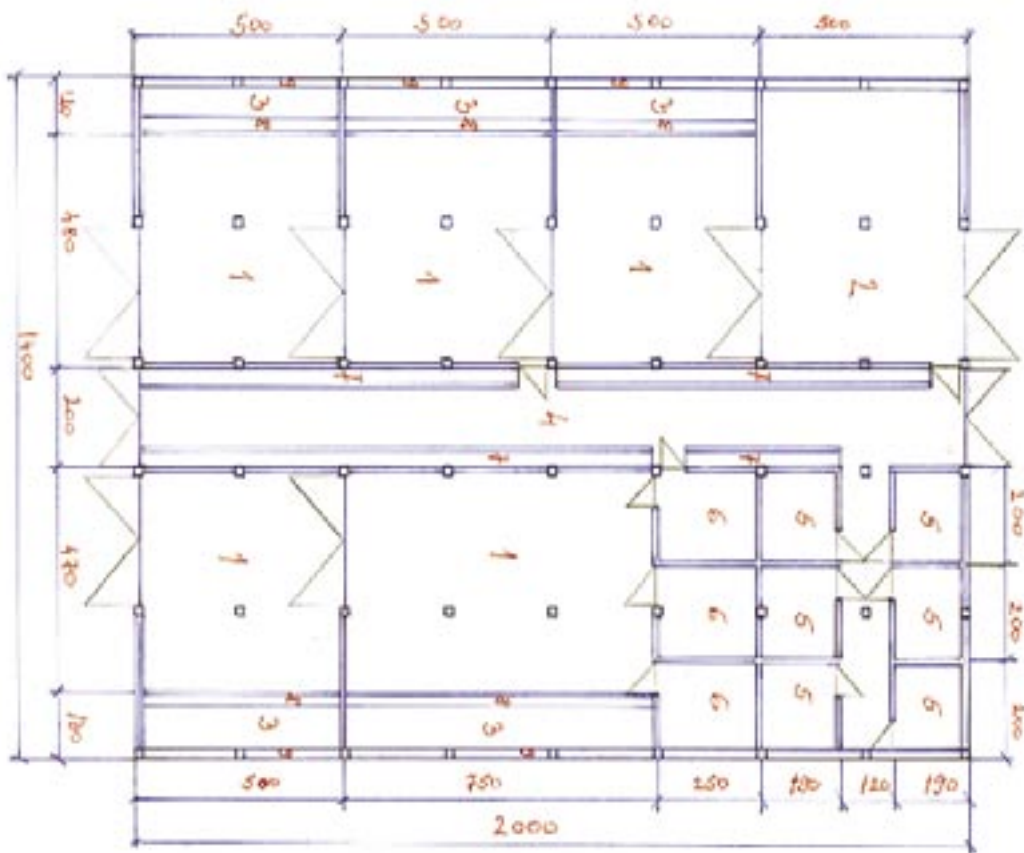
Na početku i na kraju hodnika nalaze se vrata za nesmetani prolaz traktora. S lijeve i desne strane hranidbenog hodnika nalaze se boksovi za ovce, i to:

- tri boksa veličine 5 x 4,8 m, jedan boks 5 x 4,7 za smještaj 16 do 17 ovaca u svakom;
- jedan boks veličine 7,5 x 4,7 m za smještaj 20 ovaca;
- jedan boks veličine 5 x 5 m za smještaj 20 šilježica;
- šest boksova za janjenje veličine 2 x 1,9 m i tri boksa veličine 2,5 x 2 m.

Na bočnim zidovima nalaze se prozori. Prozori se otvaraju oko središnje osi. Mogu biti metalni ili drveni.

Objekt je građen tako da su mu čelne strane okrenute u smjeru sjever-jug. Sjeverna strana objekta, odnosno vrata, građena su od poda do stropa, a na južnoj strani vrata su visine 120 cm, tj. s južne strane objekt je poluotvoren.

Na taj je način spriječen ulaz u objekt, hladnog zraka sa sjevera, a zimi i nanošenje snijega, a s južne je strane omogućen ulaz svježeg zraka.

Slika 1. *Tlocrt staje za 100 ovaca*

Legenda:

Broj 1 označeni su montažni boksovi za grupno držanje ovaca s janjcima, odnosno bređih ovaca. Ukupno 5 boksova.

Broj 2 označen je boks za držanje šilježica.

Broj 3 označeni su boksovi za prihranu janjadi.

Broj 4 označen je hranidbeni hodnik.

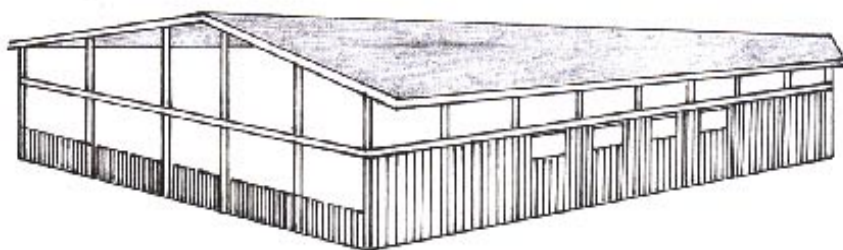
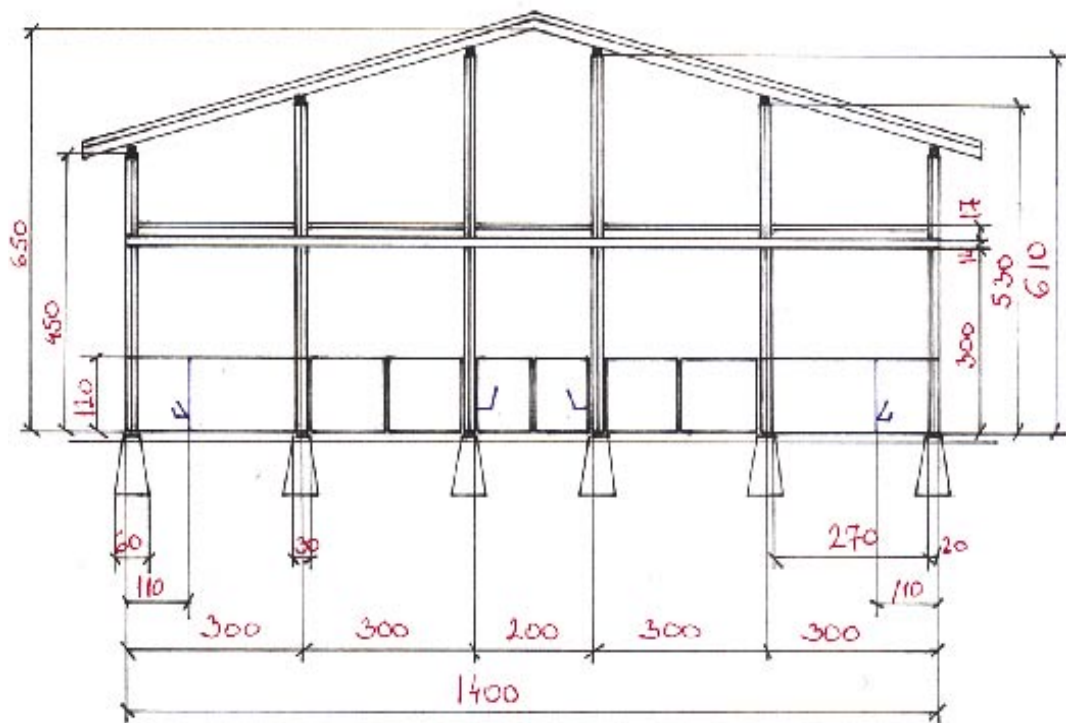
Broj 5 označeni su boksovi za janjenje ovaca i držanje nakon janjenja, kapaciteta 2 ovce. Ti su boksovi stabilni.

Broj 6 označeni su boksovi za janjenje ovaca i držanje nakon janjenja, kapaciteta 3 ovce. Ti su boksovi stabilni.

Broj 7 označene su jaslje za sijeno, namjenjene i za koncentriranu hranu. Jaslje se protežu cijelom dužinom hodnika. Širina jaslja jest 40 cm, dužina jaslja po jest 40 cm.

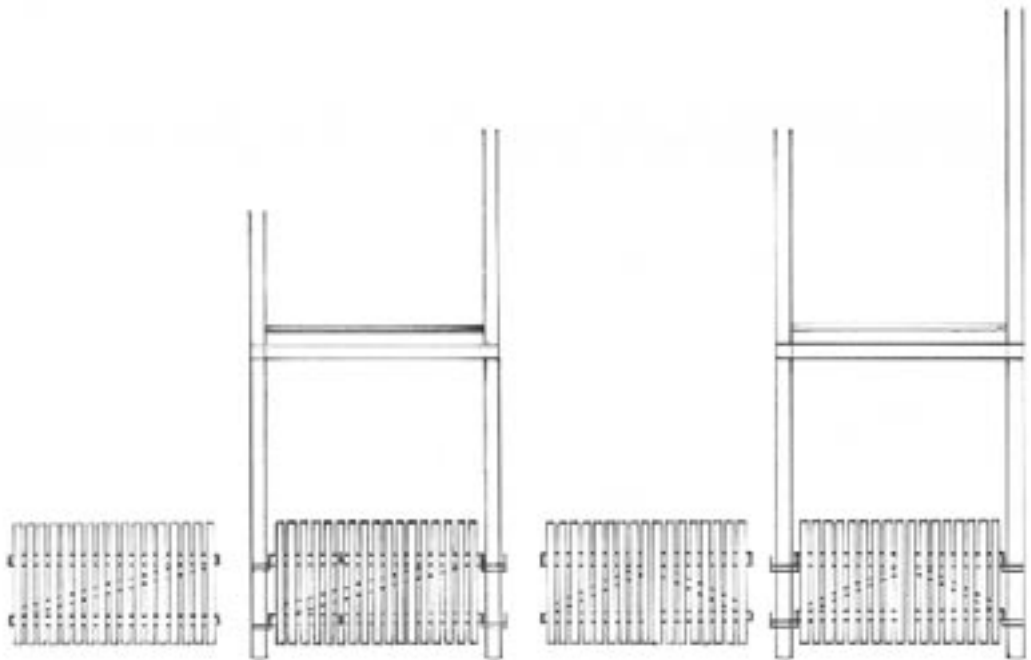
Broj 8 označene su jaslje u boks za prihranu janjadi.

Broj 9 označen je valov za koncentriranu hranu.

Slika 2. Nacrtni staja za 100 ovaca

Slika 3. *Pregradni elementi*

6. OPREMA U OVČARNIKU

Svu potrebnu opremu u ovčarniku može uzgajivač sam napraviti ako vodi računa o osnovnim pravilima, i to, da je oprema laka i podesna za premještanje i da je napravljena od materijala koji se lako dezinficira.

Jasle su osnovni dio opreme, njihova konstrukcija treba omogućiti hranidbu ovaca različitim hranivima (sijenom, silažom, sjenažom) (Slika 4.).

Slika 4. *Kombinirane jasle za sijeno i koncentriranu hranu*

U objektima za 50 i više ovaca rabe se jasle kombinirane s ogradom boksa (Slika 5.).

Pregrade u ovčarniku potrebne su u pojedinim fazama tehnološkog procesa za pregrađivanje i odvajanje pojedinih prostora. Najčešće se koriste dva tipa pregrada, i to pregrade za pregrađivanje prostora i pregrade za odvajanje janjadi.

Pojilice: Ovce se mogu napajati na više načina, iz korita i kanti pa do automatskih pojilica (Slika 6.).

Slika 5. *Jasle kombinirane s ogradom boksa*

Slika 6. *Kanta za napajanje*

HRVATSKI ZAVOD ZA POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU